Katholiek Onderwijs Vlaanderen
Onderzoek en ontwikkeling
Projectteam nieuw leerplan basisonderwijs

2026-08-27

Bijlage 1 – Domeinen, subdomeinen en clusters

Bijlage bij de visietekst aardrijkskunde

Deze bijlage geeft een overzicht van de ordening per leeftijdsgroep binnen de discipline aardrijkskunde van het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen*.

Domeinen groeperen doelen die bij hetzelfde onderwerp horen, meer bepaald topografie, aardrijkskundige kennis en aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek & denken. Ze brengen brede samenhang aan binnen de discipline aardrijkskunde.

Subdomeinen verfijnen deze samenhang binnen een domein door doelen te groeperen rond afgebakende deelonderwerpen, zoals bij aardrijkskundige kennis: aarde en atmosfeer, landschappen, indicatoren, weer en klimaat, kosmografie. Ze maken zichtbaar hoe verschillende aspecten van eenzelfde onderwerp zich tot elkaar verhouden.

Clusters brengen binnen een subdomein groepen van doelen samen die verwant zijn met elkaar. Voorbeelden van clusters binnen het subdomein indicatoren zijn: bevolking, welvaart, oppervlakte.

De horizontale, verticale en diagonale samenhang tussen doelen, zowel binnen de discipline aardrijkskunde als over disciplines heen, zijn geconcretiseerd in de doelensets van het leerplan *Op.stap, leerroutes voor iedereen*.

In de tabel vind je de volgende afkortingen:

- P: leerplandoel voor het precurriculum (predoel)
- G: gemeenschappelijk leerplandoel voor
  - kleuterklassen: JK (jongste kleuters), K2 en K3
  - leerjaren: L1 tot en met L6
- S: specifiek leerplandoel voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften

Tabel 1. Domeinen, subdomeinen en clusters binnen de discipline aardrijkskunde.

Domein	Subdomein	Cluster	P	G								S
				JK	K2	K3	L1	L2	L3	L4	L5	L6	
Topografie	Topografisch referentiekader	Wereld			X	X	X	X	X	X	X	X	
		België				X	X		X	X			
		Gemeente					X	X					
		Europa						X	X	X	X	X	
	Relatieve en absolute ligging	Relatieve ligging	X	X	X	X	X	X	X				
		Absolute plaatsbepaling				X		X	X	X	X	X	
Aardrijkskundige kennis	Aarde en atmosfeer	Kenmerken			X	X							
		Water					X	X	X	X			
		Atmosfeer							X			X	
		Lagen en platen								X	X	X	
	Landschappen	Soorten landschappen	X	X			X		X			X	
		Natuurlijke aspecten			X	X	X	X	X	X	X	X	
		Menselijke aspecten en hun interactie met landschappen			X	X	X	X	X	X	X	X	
	Indicatoren	Bevolking								X		X	
		Welvaart									X	X	
		Oppervlakte										X	
	Weer en klimaat	Weer				X	X	X	X	X	X		
		Klimaat								X		X	
	Kosmografie	Heelal			X		X	X		X	X		
		Bewegingen van de aarde	X	X		X	X	X	X	X	X	X	
		Bewegingen van de maan							X		X	X	
Aardrijkskundige vaardigheden, onderzoek en denken	Ruimtelijke vaardigheden	Werkelijke ruimte				X		X	X	X			
		Wereldbol			X	X	X						
		Afbeelding		X		X	X			X	X		
		Maquette			X	X	X						
		Plattegrond				X	X	X	X				
		Kaart				X	X	X	X	X	X	X	
		Routeplanner								X			
	Aardrijkskundig onderzoek	Weerkunde	X	X	X	X	X	X	X	X			
		Kwantitatieve gegevens							X	X	X		
	Aardrijkskundig denken	Ruimtelijke posities, relaties en contrasten		X	X	X	X	X	X	X	X	X	
		Systeemdenken					X	X	X	X	X	X	
		Actiecompetentie					X	X	X	X	X	X	
		Interactie op verschillende schalen								X	X	X	
		Veranderingen in de tijd, inclusief de toekomst								X	X	X	